လိက်သုံ့စိုဝ်အုံထၢ်

◆ အေန်ဂ့်လိက်ထီ့ခါန်.အုံဏၢင်း(လ့ဲ)ချာ.လ်စ်ဆုံးယွာစူးဖိုင်ခါအင်းလဲင်.ထစေဝ်လ့ဲဆုံးယွါအုံဖွဲလင့်ထါင်လ့ဲဏေဝ်.စးသဲးထုံပဲ(၅)ဟ့ါချေဆုံးယွါအုံသံင့်အုံဖင်းချူဂ်ထဝေ့ဏ့် ဧ့ သိုဝ်မိုဖံင်လ့ဲစးအုံဖွံင်ဖင်းချူဂ်ထဝေ့အုံခေါဟ်ကျံင်ကဲဖိုယါ.ဖွဲလါ.အုံဟ့ုင်.လဝ်ဟ့ိုင့်ပ့ဳင့်ထင်းဝေ့ဏ့် ဆုံးယွါကဲဖိုယါ.ခွိဂ်ဖွဲအုံသီးသယ်ဏ့်လ့ဲ့။ ထံင်.ဏ့်သိုဝ်လဝ့်လိက်သုံ့စိုဝ်ဟ့ယ်ထင်းဝေ့ဏ့်လ့ဲ့။

ခါန်.မျေန်မာချေလိက်သုံ့စိုဝ်

◆ စေသိုဝ်ထုဂ်ထင်းလိက်သုံ့စိုဝ်မိုဏေဝ်.စးပိုင်ဏ့်အိုဝ် ၁၉၄၇ ဏိင်း အင်းတါင်လင်ဆုံပိုင်ကြိုင်အုံထၢ် ဥပဒေပုဒ်မ၂၅ဏ့် ဖိုအိုဝ်ဖွဲလင့်လင်ဝေ့ ထုံ့ခွင်.တယ်ရောဝ်.အုံခေါဟ်ကြိုင်အုံအိုဝ်ဏ့်လ့ဲ့။ ၂၀၀၈ဏိင်း အင်းတါင်လင်ဆုံပိုင်ကြိုင်အုံထၢ် ဥပဒေပုဒ်မ၂၉ဖြဏ့် ဖိုအိုဝ်လင်ထါင်ဝေ့ လုံခါန်.ပ္ဂါထုံ့ခွင်.တယ်ရောဝ်.အုံခေါဟ်အုံအိုဝ်ဏ့်လ့ဲ့။ လိက်သုံ့စိုဝ်ဏ့် အင်းကိင်ထင်းဏေဝ်.လုံခါန်.ပ္ဂါထုံ့ခွင်.တယ်ရောဝ်.ခေါဟ်အုံအိုဝ်ဏေဝ်.ဝေ့လ့ဲ့။

လိက်သုံ့စိုဝ်အုံမိင်အုံသး

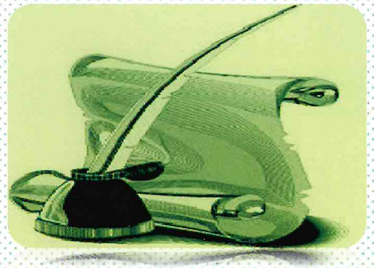
◆ (၁) သုံ့စိုဝ်ထင်းလိက်သုံ့စိုဝ်အုံသင့်
(Writ of Habeas Corpus)

(၂) ဖဲ့အာဏာလိက်သုံ့စိုဝ်အုံသင့်
(Writ of Mandamus)

(၃) ပ္ဒင်လါ.လိက်သုံ့စိုဝ်အုံသင့်
(Writ of Prohibition)

(၄) ဏေဝ်.ပိုင်စးဆုံအင်းစၢလိက်သုံ့စိုဝ်
(Writ of Quo Warranto)

(၅) ကိုဝ်.ဏေဝ်.အုံမုဂ်လိက်သုံ့စိုဝ်
(Writ of Certiorari)

စးဏ့်လယ့်စးပ့ယ်တဝ်ဖဲ့အင်းဏိင်းထင်းလိက်သုံ့စိုဝ်ဏေဝ်.ဏ့်

◆ ဏေဝ်.စးပိုင်ဆုံပိုင်ကြိုင်ဆါ.သယ် အင်းတါင်လင်ထုံ့ခွင်.ဆုံမါ (Quasi Judicial Function) အုံဟ့ုင်.ဏ့် ဂမျိုင်.လုံဟ့ါ ဏေဝ်.စးပိုင် ဥပဒေခဝ့် စးထုံ.ဆါထုံ.ဏၢအေအုံ့စၢိစိုဝ် ဧ့သိုဝ် မုံဏေဝ်.ထါင်ဆုံတဝ်ဆုံလဲင်သိုဝ် ခါန်.ပ္ဂါထုံ့ခွင်တယ်ရောဝ်.ခေါဟ် ကြိုင်ဏ့် ဧ့အုံဝေ့ အင်းတါင်ဖင်းကိုင်ဖွဲမုံကဲသိုဝ်ဏ့်လ့ဲ့။

အုံခါ့ဧ့သျေ့လယ့်ထုဂ်ထင်းလိက်သုံ့စိုဝ်အုံသံင့်ကဲ

◆ (၁) ဖင်းဖၢ်ထင်းထုံလိုင်ခွိက်ဏေဝ်.စးပိုင်။

(၂) ဖင်းဟ့ုယ်ထင်းစးဏေဝ်.စးပိုင်လ့ဲအုံစး။

(၃) အင်းတါင်ဟ့ုင်.ဏေဝ်.စးပိုင်အုံယုဂ်လါ.ဏင့်လ့ဲဖင်းဟ့ုယ်ဖွဲဝး။

(၄) အင်းတါင်ထအုံသံင့်တုံဖ့ုသာဏ့် ယေါဝ်.လင်တါ.သျေ့ယါ့ ကဲ။

(၅) တဝ်လဲင်စးဟ့ုဝ်.အုံသံင့် ဥပဒေသယ်လ့ိဖး (Rules; of Natural Justice)ဏ့် မးတုံဖ့ုသါ။ ဆုံသယ်လ့ိဖးဏ့် အေဟ့ုယ့်ကဲဖ့ုဟ်ထင်းစၢိစိုဝ်ထင်းဖွဲလိက်သုံ့စိုဝ်အုံသံင့် ကဲဝေ့လ့ဲ့။

လိက်သုံ့စိုဝ်အုံသံင့်ဏ့် မုံစးအင်းကိင်ထင်းဧ့သျေ့လယ့်

◆ ခါန်.ပ္ဂါထုံ့ခွင်.တယ်ရောဝ်.ခေါဟ်ကြိုင်ထုဂ်ထင်းထအုံ့ "စးဆါင့်ချေ အင်းကိင်ထင်းလိက်သုံ့စိုဝ်အုံသံင့်ဥပဒေ" အုံ့ဏ့် စးလင်ဖိုလိုဝ်းဟ့ုင်မအင်းကိင်ထင်းဏေဝ်.ဧ့လ့ဲ့။

(၁) ဂမျိုင်.ဖေါဟ်လုံဟ့ါစးထုံ.ဆါထုံ.ဏၢအေအုံ့စၢိစိုဝ် စးအင်း ထင်းဏေဝ်.လုံခါန်.ပ္ဂါထုံ့ခွင်.တယ်ရောဝ်.ခေါဟ်အုံအိုဝ်။

(၂) အင်းကိင်းထင်းဆုံဆါ.အုံမိင်၊ စးထုံ.ချိုဝ်ဆါ.(လုံမွါစး)အုံ ဥံင်းအုံဖူ.(လုံမွါစး) ပိုင်ဌါန့်.လင်.ဌါန့်.အုံမိင်ဏ့်စးပါလင်။

(၃) စးပါလင်ချေအင်ကိင်ထင်းဆုံအုံဟ့ါင်.အုံကျံင်းလိက်သုံ့စိုဝ်အုံမိင်အုံသးသယ်စးပါလင်။
(ပ့ါအုံဥံင်ကိုဝ်အုံ မုဂ် ပ္ဒင်လိက်သုံ့စိုဝ်)

(၄) အင်းကိင်ထင်းလိက်ဟ့ိုလုံဟ့ါဏ့်အုံဝေ့ ဏေဝ်.စးကုဂ်ကံင်ယါ.(လုံမွါစး)အုံဝေ့စးထုံ့ဆါထုံ.ဏၢသယ်လ့ိဖး ကေဝ်ဖွဟ်ထင်းထိ့ထိ့ဆါဆါလင်ဖွဲလိုဝ်းလါ.ဥးဝေ့ ချေဥပဒေဏ့်။

(၅) လိက်ဖ့ါအင်းကိင်ထင်းဏ့် ပါခြိင်ပျစးလါ.ချေလိက်ဖ့ါဆေါဟ်လင်သာ(ကျမ်းကျိန်လ္ဘာ)သယ်ဏ့်။

စးထုဂ်ထင်းဖဲ့လင့်ရုံ.အုံခုင့်

◆ (၁) လုံထံင့်ဖိုင်ဏ့် လိက်ဖ့ါအုံဟ့ုင်.စးဖဲ့လင့်ရုံ.အုံခုင့်အုံအေး။

(၂) ဃ့ိုဥးအင်းကိင်ထင်းဏေဝ်.လိက်သုံ့စိုဝ်လိက်ဖ့ါသယ်လ့ိဖးဏ့် စးဖဲ့လင့်ရုံ.အုံခုင့်၅၀၀၈။

(၃) လိက်သုံ့စိုဝ်အုံဟ့ုင်. ဆေါဟ်လင်သာလိက်ဖ့ါဟ့ုင်.ဏ့် ၁၅၀၀၈။

(၄) စးထုံ့ချိုဝ်ဆုံဖွံလုံဟ့ါဏ့် မုံကိုဝ်ဏေဝ်.အုံဟ့ုင်.လုံဟ့ါဟ့ါစးဖဲ့လင့်ရုံ.အုံခုင့်စေဝ် ၄၀၀၈ါဏ့်လ့ဲ့။

(၅) အေကဲထင်းအုံမုဂ်စၢိစိုဝ် စးဆါင့်ချေ အုံမုဂ်အုံဟ့ုင်.အုံမိင် မိင်(လိက်သုံ့စိုဝ်) အေကဲထင်းပုဒ်မပ္ဒဝ်ပ့ေစၢိစိုဝ် ပုဒ်မ ပ္ဒဝ်ပ့ေအုံမိင်မိင်ကေဝ်ဖွဟ်ထင်း(လိက်သုံ့စိုဝ်)ဏ့်လ့ဲ့။

လစ်ဟိုင်ထင်းခါ့ဓးပါသ္ဍါ

- အုံဟ္ဂါင်အစဲင်းသယ်လုံဖး ဓးအှ်ချုဂ်ပါင်လိုင်ဃိုု။ အုံလုံ ချုဂ်ပါင်လိုင်ဃိုုဓးစ၊်ဓိုဝ် လိက်သုံ့စိုဝ်လိက်ခွ၊်ဏ့် ဖွံ့ ဝေ့ အေးသီးသွံ့ဆေဝ့်လဝ့်။

(၁) အင်းကိင်ထင်းလိက်ခွ၊်ဏ့် ဓးပါဒိုင်ပျဥ့ေလိက် ဆေါ်ဟ်လင်သာ(ကျမ်းကျိန်)။

(၂) အင်းကိင်ထင်းလိက်သုံ့စိုဝ်ဏ့်အိုဝ် ဆူ့ကေဝ်လင် ဖွံ့လိုင့်လိုင့်ဃိုုဃိုုဏ့် ဓးဆူ့ကေဝ်လင်လုံလိက် ဆေါ်ဟ်လင်သာ(ကျမ်းကျိန်)လိက်ခွ၊်လဲင်ဏ့်။

(၃) ဆူ့လင်ထဆိုဟ္ဂါင်သယ်လုံဖး တဝ်လဲင်ဝေ့ဏ့် ဖွံ့လင့်လင်ဆ့ခွါင်ဟ္ဂုင်ခိုင့်ဓးပါ။

(၄) မွါဝေ့ဟ့ုဓးထုံ့ဆါ့ထုံ့ဏါအိုသံင့်၊ ဆ့ုခွင်းထေံ (ဆုံးဖြတ်ချက်)သယ် လိက်ခွ၊်အိုဃျါင်းယုံင်သယ်ဏ့် ဓးပါဝေ့လိုင့်လိုင့်ဃိုုဃိုုဟ့ုံင်၊ ဓးပါဒိုင်ဝေ့ ဥ့ေလိက် အင်းကိင်ထင်းဏ့်လ့်။

MyJustice

Funded by:

European Union

Implemented by:

BRITISH COUNCIL

- ကေဝ်ဖ့ဟ်ထ အုံဖင့်ခေါဟ်လုံဖးဏ့် အုံဟ္ဂါင်အုံစံင်း လုံချုဂ်ပါင်လုံလိုင့်ဃိုုအှ်ဝေ့သွံ့လ့်။ အုံခေါဟ်ကျဲင်လုံ ရုံ့ခဝ့်မါဏေဝ့်ဝေ့ အေးသီးအှ်အးမါ့လဝ့်။ စင့်ဓိုဝ်ဓးပါ သ္ဍာ်ထီထို့ဆါဆါဏ့်လ့်။

အင်းတါင်လင်လိက်သုံ့စိုဝ်အုံမုဂ်

- အုံဝီ့ထုဂ်ဆ့ခိုဝ်ဆုံ့ခွေ အုံလင့်ခါင့်ထုဂ်ဆ့ခိုဝ်ခွင်းထေံလင် အုံဆင့် အှ်ဝေ့ဏ့ဲဆင့်ဏ့်လ့်။

(၁) ချုဂ်ပါင်လိုင့်ဃိုုအင်းကိင်ထင်းထလိက်သုံ့စိုဝ်လိက် အုံဟ္ဂင့်ဏ့် ခါန့်ပ္ဂါထုံ့ခွင့်တယ်ရောဝ့်ခေါဟ်ကြိုင်၊ ထုံ့ခွင့်ဟ့ု ဆ္ဂေါဟ်(၃)ဟ္ဂါဏ့် "အုံဝီ့ထုဂ်ဆ့ခိုဝ်ခွင်း ထေံအုံလွါ"ဏ့် ကိုဝ်ဏေဝ့်ဝေ့ ဟ့ုယ့်လဝ်ဖ့ဟ် ထင်းဆုံသယ်ဏ့်လဝ့်။

(၂) လဝ်ဖ့ဟ်ထင်းလိက်ခွ၊်ဏ့် အင်းခံင့်ဏေဝ့်အှ်လုံအှ်ဏ့် မုံလဝ်ဟ့ိုင့်လင်ဝေ့။

(၃) ဆ့ိုဝ်ဆုံအုံဝီ့ထုဂ်အုံလွါအေအင်းခံင့်ဏေဝ့်စ၊်ဓိုဝ် မုံကိုဝ် ဏေဝ့်ဝေ့ မုံတုင့်ဆိုင့်ဆါ့။

(၄) ဓးတုင့်ဆိုင့်ဆါ့ဏ့် လိက်သုံ့စိုဝ်အုံသင့်ဖွံ့ ဓးကုက်အေးဏ့် ဓးလဝ်ဖ့ဟ်ထင်းဟ့ုံင်ဓးဖွံ့ပါဒိုင် လင်ခွေ လိက်ဆေါဟ်လင် သာသယ်ဏ့်လ့်။ (ဃိုုဒူးဓလိုဝ့်လိက်ခွ၊်သယ်ဓးပါလုက်ဆိင့် လဝ့်။)

(၅) လဝ်ဖ့ဟ်ဆါ့ဏ့် တေဝ်ဆိုင့်ဆေါဟ်လင်သာလိက်ခွ၊် သီး ဓးဏဲဖ့ဟ်ထင်း။

(၆) အုံဟ္ဂါင့်အုံစံင်းသယ်အေလိုင့်ဃိုုစ၊်ဓိုဝ် ခါန့်ပ္ဂါထုံ့ခွင့်ဟ့ု ချောဟ်ခေါဟ်ကြိုင်ဏ့် ကဲဝေ့ဆ့ီဏင်ပိုင်လင့်ဟ့ုံင်၊"အုံလင့် ခါင့်ထုဂ်ဆ့ခိုဝ်ခွင်းထေံလင်အုံလွါ"ဏ့် လဝ်ဖ့ဟ်ထင်း ဆါ့ခွေ ဓးထုံ့ချိုဝ်သာသယ်ဏ့် လါ့ခဝ့်လါ့ဝအင်းစါဆ့ခိုဝ် ဝေ့ဟ့ုံင် မုံလဝ်ဟ့ိုင့် လင်ဝေ့အုံသံင့်ဏ့်လ့်။

ဓးပါသ္ဍာ်ခွေါဟ်(၂)ထီး

- ကိုဝ်အုံမုဂ် လိက်သုံ့စိုဝ်အုံသံင့်ခွေ ပ္ဒုင်လိက်သုံ့စိုဝ်အုံသံင့် သယ်ဏ့် မုံကေဝ်ဖ့ဟ်ထင်းလိက်ခွ၊်ဟ့ုယ့်ကဲထင်းမူ့ဏီထံင် မိင်(၂)ဏိင်းအုံထင့်ဖိုင် ဓးလဝ်ဖ့ဟ်ထင်းဖွံ့ဏ့်လ့်။

- အင်းကိင်ထင်းလိက်သုံ့စိုဝ်ဏ့် အင်းတါင်ထဝယ်အှ်ဏ့် မုံတုံး ဆိုင့်ထါင်၊ မုံကေဝ်အင်းတါင်ထင်းထါင်ဏေဝ့်အေး။ မုံအင်းကိင် ထင်းထါင်လိက်သုံ့စိုဝ်ဏ့် အင်ကိင်ထါင် ဏေဝ့်အေး။

ဓးသ္ပေါ်ယါ့ဓ္ဒေဓ္ဒေနုက်နုက်

- အုံမုဂ်ဆါ့သယ်ဓ့ေလုံဓးထုံ့ဆါ့ဓးသိုဝ် အင်းတါင်ထအုံဟ္ဂါင့် အုံစံင်း ဓ္ဒေဓ္ဒေနုက်နုက်အှ်ဏ့် ဓးသ္ပေါ်ယါ့ထဝယ်၊ ဓ့ေမုံသ္ပေါ်ယါ့ဏးမုံသ္ပေါ်သိုဝ် ဥပဒေဏ့ီမိင်ယိုဝ်ဓးသ္ပေါ်ယါ့ထအေထို့ဆါ။

(၁) ၂၀၁၄ဏိင်း၊ ဓးဆါင့်ခွေ မုံအင်းကိင်ထင်းဏေဝ့်လိက် သုံ့စိုဝ်ဥပဒေ(၂၀၁၄ဏိင်းခါန့်ပ္ဂါတယ်ရောဝ့်ဥပဒေ အုံဏါင်း ၂၄)

(၂) ဓးဆါင့်ခွေအင်းကိင်ထင်းလိက်သုံ့စိုဝ်အုံသံင့်ဥပဒေလုံဖး။

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်

ပိုးကရင်ဘာသာစကား

လိက်သုံ့စိုဝ် အုံဟ္ဂါင်အုံကျဲင်း

www.unionsupremecourt.gov.mm